

Konsumentverket/KO
Box 48
651 02 Karlstad

Stockholm, 2021-05-27

Drivmedelsbolaget OKQ8 har i sin marknadsföring systematiskt framställt drivmedlet Neste MY Förnybar Diesel (HVO100) - hädanefter kallad HVO100 - på ett miljömässigt mycket fördelaktigt vis och kallar det "fossilfritt" i såväl annonsrubriker, brödtext och i fördjupningstexter på sin hemsida trots att tillverkningen av HVO100 kräver en avsevärd andel fossil råvara. Vidare redogör inte OKQ8 för hur beroende övriga råvaror i bränslet är av fossila insatsvaror och reklamen redogör inte heller på ett balanserat sätt för övriga råvaror utan fokuserar ensidigt på de som för målgruppen kan tänkas upplevas som minst skadliga för miljö och klimat.

OKQ8s reklamkampanj för HVO100 består av ett stort antal enheter och avsevärda medieköp varav vi valt att redogöra för ett urval i denna anmälan. Greenpeace ser det som önskvärt att Konsumentverket begär ut hela marknadsföringskampanjen från OKQ8 för att kunna granska den som helhet.

Greenpeace vill lyfta två aspekter av reklamkampanjen som ytterst problematiska och skäl till att vidta kraftfulla och omedelbara åtgärder mot OKQ8:

- 1) OKQ8 kallar sitt bränsle "fossilfritt" med en hemsnickrad förklaringsmodell där den fossila vätgas som de facto tillsätts i tillverkningen beskrivs som något som inte "ska definieras som en råvara" trots att den fossila råvaran tillsätts bränslet och förbrukas vid tillverkningen.
- 2) Reklamkampanjen presenterar inte de andra råvaror som används i HVO100 på ett balanserat sätt. HVO100, en förkortning av Hydrotreated Vegetable Oil, innehåller i realiteten en kombination av växtbaserad råvara och animalisk råvara (t ex slaktavfall). Reklamen fokuserar ensidigt på de växtbaserade delarna.

Det är inte första gången Greenpeace hittar fundamentala och allvarliga brister i oljebolagens reklam för biobränslen. De s.k. biobränslena är i praktiken oftast fossila bränslen med inblandning av olika typer av förnybar råvara - som i sig kommer med flera problematiska miljöaspekter. Konsumentverket har vid flertalet tillfällen inlett tillsynsärenden mot denna typ av reklamkampanjer men fått mycket liten positiv effekt. Vi menar att dessa historiska exempel samt denna anmälan understryker vikten av att:

- 1) Ett större arbete omedelbart inleds av Konsumentverket kring den systematiska problematiken med biobränslemarknadsföring. Skriftväxling mellan Konsumentverket och oljebolagens advokatbyråer som enda konsekvens av missvisande reklamkampanjer har hittills inte skapat en positiv förändring på marknaden och det har underminerat förtroendet för marknaden och tillsynsmyndigheten. Notera att denna problematik nyligen även beskrivits av Greenpeace i remissvaret kring föreskrifter om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och biobränslen, dnr 2021-002638, samt i Greenpeace remissvar till Regeringskansliet (Förordning om ändring i

förordningen (2011:1088) om hållbarhetskriterier för bio drivmedel och flytande biobränslen. dnr I2021/01346). Ett tydligt ramverk för hur biobränslen får marknadsföras är centralt för att biobränslen ska kunna anses nå hållbarhetskriterierna.

- 2) Ett fossilreklamförbud (där biobränslen med inblandad fossil råvara och/eller med liknande skadliga effekter som fossila bränslen inkluderas) omedelbart utreds och införs. Med tanke på den negativa påverkan på miljön som all förbränning av bränslen har genom CO₂-utsläpp, ifrågasätter Greenpeace vidare att man överhuvudtaget ska kunna använda positiva miljöargument kring bränslen, lika lite som man idag i marknadsföring kan tala om cigaretters hälsofördelar (efter FN:s ramkonvention om tobakskontroll då andra sätt att reglera tobaksbolagens reklam misslyckats).

Exempel på enhet nedan:

Nu kan din diesebil bli fossilfri – på fem minuter

[Läs mer >](#)

NESTE MY
Förnybar Diesel

Sju vanliga frågor om fossilfri diesel

Vilka bilar kan tanka Neste MY Förnybar Diesel (HVO100) och hur påverkas bilens prestanda? Erik Stenströmer Moglia, Fuel Manager, på OKQ8 Scandinavia, besvarar på de vanligaste frågorna om det fossilfria dieselalternativet.

Nu kan du köra helt fossilfritt i en vanlig diesebil – tack vare drivmedlet Neste MY Förnybar Diesel (HVO100). Men hur bra är det för miljön, funkar det i alla bilar och vad kostar det? Här är några av de vanligaste frågorna om det förnybara drivmedlet, och expertens svar.

[Läs mer om Neste MY Förnybar Diesel \(HVO100\) och upptäck var du kan tanka](#)

Neste MY Förnybar Diesel (HVO100) gör det möjligt att minska utsläppen från en vanlig dieselmotor med upp till 90 procent.

– Ett utmärkt alternativ för dig som vill välja bort fossila bränslen men inte har möjlighet att exempelvis skaffa en elbil, säger Erik Stenströmer Moglia, Fuel Manager, OKQ8 Scandinavia.

Men frågorna är många om den förnybara dieseln. Erik Stenströmer Moglia svarar här på de vanligaste.

Mest läst

- [Här kan du tanka fossilfri diesel...](#)
- [Så blev Tobias diesebil fossilfri på några minuter...](#)
- [Sju vanliga frågor om fossilfri diesel...](#)
- [Så mycket minskar du utsläppen när du tankar fossilfri diesel...](#)
- [7 vanliga myter om fossilfri diesel](#)

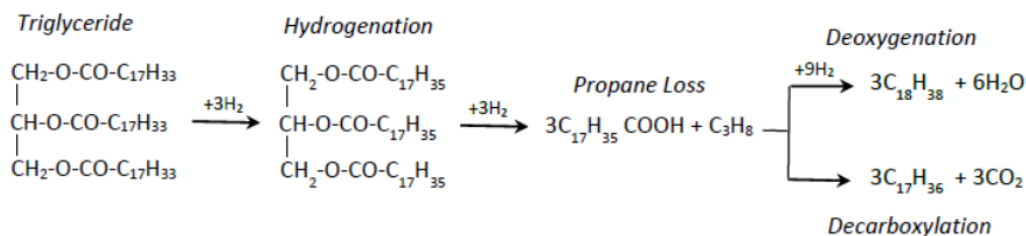
Enligt de efterlevnadskriterier som tagits fram av flerpartsgruppen för miljöpåståenden och som återges i Europeiska kommissionens vägledning om tolkningen av direktivet om otillbörliga affärsmetoder, bör ordvalet, bildspråket och den övergripande produktpresentationen vara en sanningsenlig och korrekt återgivning av miljöfördelens omfattning och bör inte överdriva dessa. Vi menar att OKQ8 med råge överdriver miljöfördelarna med HVO100 på flertalet ställen i sin reklam, exempelvis den ovan. Vi menar vidare att ordvalet "fossilfritt" är en felaktig beskrivning av produkten som marknadsförs och att reklamen leder till att kunden tar **avgörande affärsbeslut baserad på felaktig information**. Annonsen strider därmed mot Marknadsföringslagen.

Annons-exemplet har ett konkret erbjudande från OKQ8 om att denne genom att köpa HVO100 från OKQ8 kan göra sin bil "fossilfri på fem minuter". Annonsen är klickbar, har en "Läs mer"-uppmaning och leder till OKQ8 webbsida där besökaren kan hitta sin närmaste tankstation samt ansöka om företagskort.

Det räcker för att genomsnittskonsumertens intresse sannolikt väcks och leder till att konsumenten t.ex. besöker en webbplats för att inhämta ytterligare information för att vilseledande marknadsföring anses påverka konsumentens förmåga att fatta välgrundade affärsbeslut (MD 2010:8, Marknadsdomstolen, Toyota Sweden AB mot Volvo Personbilar Sverige Aktieföretag, 12 mars 2010). Greenpeace är av uppfattningen att det är detta som sker i och med OKQ8 annonsering i det aktuella fallet.

Det är svårt, för att inte säga nästintill omöjligt, att för en genomsnittskonsumert förstå att HVO100 som OKQ8 marknadsför som "fossilfritt" innehåller väsentliga delar av fossilt ursprung ens om man läser deras fördjupande texter. I den mån det nämns används vilseledande termer och vilseledande resonemang.

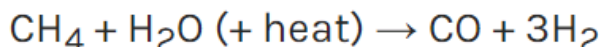
Med olika medel försöker bolagen göra gällande att HVO100 är 100% förnybar samt att vätgasen inte är att betrakta som en råvara. För den som kan kemien ser det ut som följer:

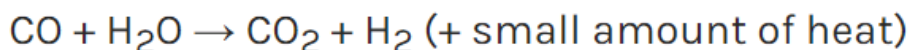
Reaction equation of the hydrotreating process

Du behöver alltså tillsätta 30 väteatomer för att skapa 6 dieselmolekyler. Detta är således i högsta grad en väsentlig del av råvaran för HVO100. Vätgasen kommer i sin tur från fossilgas enligt:

Steam-methane reforming reaction

Water-gas shift reaction

OKQ8 säljer HVO100 som tillverkas av bolaget Neste och använder sig av Nestes förklaringsmodell för att kvalificera påståendet om att den är fossilfri. Så här skriver Neste på sin webbsida:

"Användning av vätgas är en del av produktionsprocessen. Vid framställning av HVO används vätgas som delvis har sitt ursprung från fossil naturgas. Vätgasen är i sig inte att definiera som

en råvara, utan den används i den kemiska processen för att ta bort syre från de fettsyror som utgör den helt förnybara råvarubasen. Slutprodukten består av spår av väte, närmare bestämt 0,8% av produktvikten.”¹

Här får läsaren intrycket av att vätgasen mest fungerar som en “katalysator” och inte är en väsentlig del som förbrukas i tillverkningen. Reklamen använder sig av “fossilfritt” som beskrivning av produkten i all väsentlighet, men i sista meningen tillstår Neste att den fossila vätgasen är 0.8% av produktvikten. Även om “0,8% fossil råvara” räcker för att diskvalificera påståendet “fossilfritt” är det viktigt att påpeka att även detta är vilseledande.

Företagen väljer nämligen taktiken att lyfta fram produktvikten av vätgasatomer som ingår i slutprodukten eftersom CH₄ till ¾ består av kol viktmissigt. I branschskrifter väljer man istället att redovisa det mer relevanta *energivärdet* från fossilgasen och då blir 10% av bränslet fossil.²

Energiprofessor Filip Johnsson på Chalmers redogör å sin sida i ett TV4-inslag om det fossila innehållet i HVO100 och bedömer det till hela 17-22%.

Hur mycket fossil är det då egentligen i HVO100? Ja, att det är mer än fossilfritt är 100% säkert och det är skäl nog att konstatera att detta är vilseledande reklam. Att oljebolagen förbrukat sitt förtroende att få fortsätta som förut att marknadsföra sina bränslen är lika uppenbart. Vi kräver att tillsynsmyndigheten skyndsamt agerar på ett sätt som ger resultat i den här frågan - det som gjorts hittills har inte fungerat.

Vänliga hälsningar,

Gustav Martner
Talesperson, reklam- och marknadsrättsliga frågor
Greenpeace Norden

Carl Schlyter
Kampanjledare
Greenpeace Sverige

¹ <https://www.neste.se/neste-my-fornybar-diesel/hvo/tillverkning>

²

https://www.businessfinland.fi/4abb35/globalassets/finnish-customers/02-build-your-network/bioeconomy-cleantech/alykas-energia/bf_national_hydrogen_roadmap_2020.pdf (sid27)

Ytterligare annonsexempel:

DAGENS NYHETER.

ANNONS Innehåll från OKQ8

OKQ8

**Nu kan din diesebil bli fossilfri
– på fem minuter** [Läs mer >](#)

NESTE MY
Förnybar Diesel

OKQ8

Här kan du tanka fossilfri diesel

Enklare välja fossilfritt. Det fossilfria drivmedlet Neste MY Förnybar Diesel (HVO100) blir nu mer tillgängligt för Sveriges bilister.

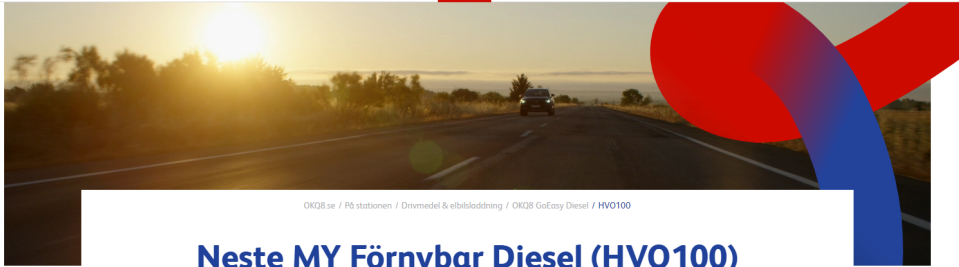
Nu blir det enklare för dig som vill köra fossilfritt – med din vanliga diesebil. OKQ8 utökar antalet tankställen med den förnybara dieseln HVO100 i snabb takt under

Mest läst

 [Här kan du tanka fossilfri diesel...](#)

<https://kampanj.dn.se/okq8/har-kan-du-tanka-fossilfri-diesel/>

Landningssida som länkas till från annonsen:

OKQ8.se / På stationen / Drivmedel & elbilsaddning / OKQ8 GoEasy Diesel / HVO100

Neste MY Förnybar Diesel (HVO100)

Välkommen att minska klimatpåverkan!
Som dieselförare kan du enkelt tanka förnybar diesel hos oss på OKQ8.
Genom att tanka Neste MY Förnybar Diesel (HVO100) minskar du din klimatpåverkan.

 [Här tankar du Neste MY Förnybar Diesel \(HVO100\)](#)

https://www.okq8.se/pa-stationen/drivmedel/diesel/hvo100/?utm_source=bonnier&utm_medium=native_banner&utm_campaign=NesteMY